

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x,
e-mail: arbitr@finarbitr.cz,
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/1759/2016
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): 642/SU/2013

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 13. 11. 2013 na návrh navrhovatele ■, s doručovací adresou ■, zastoupeného na základě plné moci ze dne 11. 11. 2012 ■, nar. ■, bytem ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Česká spořitelna, a. s., IČO 45244782, se sídlem Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 1171, zastoupené na základě plné moci ze dne 24. 2. 2015 JUDr. Tomášem Bělinou, advokátem ev. č. ČAK 11736, Bělina & Partners advokátní kancelář, s. r. o., IČO 01614606, se sídlem Pobřežní 370/4, 186 00 Praha 8, vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve věci určení neplatnosti smlouvy o kontokorentním úvěru na sporožirovém/Osobním účtu ze dne 9. 10. 2012 a ve věci určení neplatnosti smlouvy o úvěru ze dne 23. 10. 2012, vrácení peněžních prostředků uhrazených Navrhovatelem na základě těchto neplatných smluv a určení, že Navrhovatele Instituci na základě těchto smluv nic nedluží, o námitkách Navrhovatele ze dne 21. 12. 2015, evid. č. FA/16274/2015, proti usnesení o zastavení řízení ze dne 9. 12. 2015, evid. č. FA/12657/2015, takto:

Námitky Navrhovatele ■ ze dne 21. 12. 2015, evid. č. FA/16274/2015, proti usnesení finančního arbitra ze dne 9. 12. 2015, evid. č. FA/12657/2015, se zamítají a napadené usnesení se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í :

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se domáhá vyslovení neplatnosti smlouvy o kontokorentním úvěru na sporožirovém/Osobním účtu ze dne 9. 10. 2012 a smlouvy o úvěru ze dne 23. 10. 2012, které Navrhovatel uzavřel s Institucí (dále společně jen „Úvěrové smlouvy“), vrácení peněžních prostředků, které na základě neplatných Úvěrových smluv Instituci uhradil, a určení, že Instituci v souvislosti s Úvěrovými smlouvami nic nedluží, protože Instituce řádně neposoudila jeho schopnost splácet úvěry poskytnuté na základě těchto smluv a protože Navrhovatel si kvůli své

duševní chorobě, vlivu léků a alkoholu neuvědomoval v okamžiku uzavření Úvěrových smluv následky svého jednání.

Finanční arbitr pověřil usnesením ze dne 21. 10. 2014, evid. č. FA/8512/2014, znalce v oboru zdravotnictví ■ (dále jen „Znalec 1“), aby posoudil duševní stav navrhovatele v době uzavírání Úvěrových smluv. Jelikož zpracovaný znalecký posudek vykazoval vnitřní rozpory a nedostatky, finanční arbitr musel s odkazem na ustanovení § 127 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), ustanovit usnesením ze dne 28. 8. 2015, evid. č. FA/9091/2015, dalšího znalce v oboru zdravotnictví ■ (dále jen „Znalec 2“), aby přezkoumal znalecký posudek Znalce 1 a nově aby posoudil duševní stav Navrhovatele v době udělení plné moci pro zastupování v řízení před finančním arbitrem. Navrhovatel se ke Znalci 2 odmítl dostavit.

Navrhovatel svým jednáním neposkytl finančnímu arbitrovi v řízení potřebnou součinnost, finanční arbitr proto řízení podle ustanovení § 14 písm. b) zákona o finančním arbitrovi zastavil, když o této skutečnosti předtím Navrhovatele opakovaně poučil, a svá zjištění v usnesení ze dne 9. 12. 2015, evid. č. FA/12657/2015 (dále jen „Usnesení“), podrobně odůvodnil.

4. Námítky Navrhovatele

Navrhovatel napadá Usnesení v celém rozsahu a argumentuje, že právní řád České republiky považuje veškeré úkony včetně smluv uzavřených „*pod vlivem čehokoliv (tedy alkoholu i léků)*“ za neplatné. Navrhovatel namítá, že finanční arbitr pochybil, když tuto skutečnost nerespektoval, stejně jako když nezkoumal porušení povinností Instituce spočívajících v tom, že před uzavřením smluv neposoudila jeho úvěruschopnost, když Navrhovatel je invalidou III. stupně.

K důvodu zastavení řízení finančním arbitrem uvedenému v Usnesení Navrhovatel pouze argumentuje, že by se měla respektovat „*lidská práva o zdraví*“, že si finanční arbitr sice může ustanovovat znalce za účelem zkoumání zdravotního stavu Navrhovatele, ale že nemůže svými úkony poškozovat Navrhovatele. Navrhovatel není povinen s finančním arbitrem ustanoveným znalcem spolupracovat, navíc v situaci, kdy má finanční arbitr podle jeho názoru již dostatečné množství podkladů pro rozhodnutí. Navrhovatel proto doufá v „*kladné vyřízení celé věci*“.

5. Vyjádření Instituce k námitkám Navrhovatele

Instituce namítá, že námitky Navrhovatele nesplňují náležitosti podle ustanovení § 82 odst. 2 ve spojení s § 37 odst. 2 správního řádu, když z nich není zřejmé, co Navrhovatel navrhuje a v čem spatřuje rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, které mu předcházelo.

Instituce tvrdí, že Navrhovatel nijak nevyvrací, že by nebyly splněny podmínky ustanovení § 14 písm. b) zákona o finančním arbitrovi, když neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že potřebnou součinnost poskytl. Instituce proto navrhuje, aby finanční arbitr zamítl námitky Navrhovatele a napadené Usnesení potvrdil.

Instituce odkazuje na svá předchozí vyjádření v řízení týkající se postupu uzavírání Úvěrových smluv s Navrhovatelem.

6. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě, bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.

Jelikož zákon o finančním arbitrovi neupravuje průběh řízení před finančním arbitrem po podání námitek některým z účastníků řízení proti usnesení o zastavení řízení, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravující odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. ustanovení § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil podání Navrhovatele jako přípustné námitky ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81, 82 a 83 správního řádu.

Není pravda, jak tvrdí Instituce, že z námitek Navrhovatele není zřejmé, čeho se Navrhovatel domáhá a v čem spatřuje nesprávnost rozhodnutí finančního arbitra. Navrhovatel, byť nikoli výslovně, vyjádřil svůj zájem na meritorním rozhodnutí ve věci, když finanční arbitr chápe slova Navrhovatele „*kladné vyřízení věci*“ jako požadavek na vyhovění návrhu Navrhovatele. Ve vztahu k Usnesení Navrhovatel tedy implicitně žádá jeho zrušení a pokračování v řízení. Navrhovatel svůj zájem odůvodnil tím, že finanční arbitr pochybil, když opakovaně vyžadoval Navrhovatelovu součinnost, ačkoli mu ji Navrhovatel podle svého přesvědčení již v dostatečné míře poskytl a finanční arbitr měl namísto vyžadování další součinnosti Navrhovatele rozhodnout ve věci.

Finanční arbitr odmítá námitku Navrhovatele ohledně dostatečnosti spisového materiálu, neboť posudek Znalce 1, jak finanční arbitr podrobně odůvodnil, vykazoval takové rozpory, že finanční arbitr nemohl v řízení učinit zásadní rozhodnutí ohledně procesního postavení Navrhovatele.

Finanční arbitr je povinen, aby pro objektivní rozhodnutí ve věci shromáždil dostatek podkladů. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 2. 8. 2013, sp. zn. 4 As 28/2013, ostatně konstatoval, že „*[v]zhledem k § 52 správního řádu je na správním orgánu, aby rozhodl, které důkazy provede a které ne. Není tedy povinen provést všechny důkazy, které účastníci řízení navrhnou (zároveň je oprávněn provést i důkazy, které nebyly účastníky navrženy). Kritériem pro posouzení, které důkazy provést, je jejich potřeba ke zjištění stavu věci*“. Subjektivní názor Navrhovatele ohledně nutnosti či vhodnosti opatření požadovaného podkladu je proto irelevantní.

Finanční arbitr musel posoudit, zda je Navrhovatel procesně způsobilý ve smyslu § 29 odst. 1 správního řádu, tedy zda je způsobilý činit v řízení úkony samostatně v tom rozsahu, v jakém mu zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“) přiznává svéprávnost (*poznámka finančního arbitra – v době podání návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem Navrhovatelem odkazoval § 29 správního řádu na příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, upravující způsobilost k právním úkonům*). V případě, že by tomu tak nebylo, Navrhovatel by neměl v řízení před finančním arbitrem v rozsahu omezení svéprávnosti procesní způsobilost (srov. ustanovení § 29 odst. 2 správního řádu). Jak vyslovil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. 6. 2011, sp. zn. 6 Ads 23/2011, na který finanční arbitr odkazoval již v napadeném Usnesení „*o otázce, zda účastník řízení má procesní způsobilost, si správní orgán nemůže učinit úsudek sám, k tomuto závěru by mohl dojít pouze na základě rozhodnutí soudu o této otázce*“. Navrhovatel v řízení nepředložil žádný důkaz o tom, že by mu soud pro duševní poruchu, která není jen přechodná, omezil svéprávnost (srov. § 57 odst. 1 občanského zákoníku).

Finanční arbitr nemůže sám bez odborného posouzení vyloučit, ale ani potvrdit, že Navrhovatel trpí, příp. trpěl, přechodnou duševní poruchou, která by sice neměla vliv na svéprávnost a omezení procesní způsobilosti Navrhovatele ve smyslu ustanovení § 29 správního řádu, avšak pro kterou by mu finanční arbitr musel ustanovit procesního opatrovníka (srov. ustanovení § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu), aby mohl v řízení pokračovat a rozhodnout ve věci. Teprve následně by tak mohl posoudit, zda byly Úvěrové smlouvy neplatně uzavřeny (srov. ustanovení § 38 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném v době uzavření Úvěrových smluv) a zabývat se rovněž tvrzeními Navrhovatele ohledně posouzení jeho úvěruschopnosti, která Navrhovatel opakuje v námitkách.

Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku ze dne 22. 6. 2011, sp. zn. 6 Ads 23/2011, k této otázce uvedl: *„Konečně, ustanovení opatrovníka z důvodu podle § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu předpokládá, že účastníkem řízení je osoba stížená přechodnou duševní poruchou, která jí brání samostatně v řízení jednat, je-li to nezbytné k hájení jejích práv. Tyto osoby by tedy soud rozhodující v řízení podle občanského soudního řádu nemohl omezit na způsobilosti k právním úkonům, neboť na rozdíl od § 32 odst. 2 písm. b) správního řádu je jednou z podmínek pro omezení na způsobilosti či jejího zbavení duševní porucha, která není jen přechodná. Ustanovení opatrovníka správním orgánem podle tohoto ustanovení správního řádu vyžaduje zpracování odborného lékařského posudku. Jak poznamenal krajský soud, o tomto byly stěžovateli poskytnuty informace ve vyřízení jeho stížnosti ze dne 28. 4. 2009 k jinému řízení stejným správním orgánem I. stupně. Stěžovateli tajemník správního orgánu I. stupně sdělil: „V těchto případech správní orgán rozhoduje na základě odborného lékařského posudku. Jelikož jste správnímu orgánu nedoložil žádné podklady prokazující, že trpíte duševní poruchou, nelze Vám ustanovit opatrovníka.“ Nejvyšší správní soud nepovažuje toto poučení a sdělení za úplně příslušné. V případě, že by správnímu orgánu vznikly pochybnosti o tom, zda osoba netrpí přechodnou duševní poruchou, bylo by jistě namístě, aby si z vlastní iniciativy vyžádal vypracování lékařského posudku i proto, aby byla práva dotčené osoby řádně v řízení hájena. Osoba trpící přechodnou duševní poruchou si nemusí být poruchy vůbec vědoma a požadovat od ní, aby předkládala sama lékařský posudek, za takových okolností není namístě.*

Použití tohoto ustanovení správního řádu předpokládá, že jakmile správní orgán nazná, že by mohl být účastník řízení stížen přechodnou duševní poruchou, která mu brání v řízení samostatně jednat a je-li to nezbytné k hájení jeho práv v tomto řízení, nechá si vypracovat lékařský posudek, aby na základě jeho závěru ustanovil či neustanovil účastníku řízení opatrovníka. Správní orgán však má prostor pro správní uvážení k posouzení, zda je ustanovení opatrovníka nezbytné k hájení práv účastníka v řízení. Soudní přezkum zákonnosti při použití správního uvážení je omezen na posouzení, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo zda správní uvážení nezneužil (§ 78 odst. 1 s. ř. s., in fine).“

Závěr o tom, zda jsou dány důvody pro ustanovení procesního opatrovníka, sice vysloví finanční arbitr, avšak může tak učinit pouze na základě zjištění znalce ohledně přechodné duševní poruchy. Finanční arbitr Navrhovatele opakovaně poučoval o potřebnosti znaleckého posudku jako podkladu pro vedení řízení a rozhodnutí.

Pokud jde o součinnost Navrhovatele, pak v případě, že pro rozhodnutí ve věci je zapotřebí podklad, jehož obstarání je závislé na jeho jednání, je finanční arbitr oprávněn Navrhovatele vyzvat k takovému jednání, a Navrhovatel je povinen výzvě finančního arbitra vyhovět (srov. ustanovení § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi). Ustanovení § 50 odst. 2 správního řádu rovněž potvrzuje obecnou povinnost účastníka řízení poskytnout finančnímu arbitrovi při obstarávání podkladů

součinnost, zejména věta třetí: „*Podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán. Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, jsou účastníci povinni při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost.*“

Povinnost dostavit se na výzvu finančního arbitra ke znalci lze dovodit rovněž analogicky z ustanovení § 127 odst. 4 občanského soudního řádu jako procesního předpisu nejbližše použitelného na řízení před finančním arbitrem v případě, kdy tento ani správní řád neobsahují potřebná ustanovení: „*Účastníkovi, popřípadě i někomu jinému, může předseda senátu uložit, aby se dostavil ke znalci, předložil mu potřebné předměty, podal mu nutná vysvětlení, podrobil se lékařskému vyšetření, popřípadě zkoušce krve, anebo aby něco vykonal nebo snášel, jestliže to je k podání znaleckého posudku třeba.*“

Finanční arbitr opakovaně Navrhovatele vyzval k dostavení se ke Znalci 2, dokonce se Znalcem 2 dohodl, že se Znalec 2 může dostavit za účelem vyšetření Navrhovatele do místa jeho bydliště nebo na jiné Navrhovatelem určené místo. Navrhovatel však bez uvedení závažných důvodů odmítl jak dostavení se ke Znalci 2, tak návštěvu Znalce 2 v místě jeho bydliště nebo jiném místě.

Odmítnutí podrobit se znaleckému zkoumání je neposkytnutí součinnosti finančnímu arbitrovi, pro takový případ zákon o finančním arbitrovi počítá s tím, že finanční arbitr řízení zastaví. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi, když znění písm. b) zůstalo novelou nedotčeno, ukládá finančnímu arbitrovi povinnost řízení zastavit v případě, že „*navrhovatel neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen*“.

Pro zastavení řízení pro nesoučinnost zákon stanoví vedle vlastní nesoučinnosti pouze jedinou podmínku, a to předcházející poučení o následcích odmítnutí součinnosti, která je pro vedení řízení potřebná. V posuzovaném případě finanční arbitr Navrhovatele nejméně dvakrát o této skutečnosti poučil (viz s. 7 Usnesení).

Navrhovatel v námitkách nepřednesl žádné argumenty, které by měly doložit, že finančním arbitrem vyžadovanou součinnost poskytl, ani nepřednesl žádné důvody, které by mu v poskytnutí součinnosti bránily a které nastaly bez jeho zavinění. Ačkoli Navrhovatel již nemůže žádat o prominutí zmeškání úkonu (srov. § 41 správního řádu, podle kterého by s vlastní žádostí musel spojit i „zmeškaný“ úkon), finanční arbitr by s ohledem na zásadu procesní ekonomie mohl tyto skutečnosti v rozhodnutí o námitkách zohlednit. Pravomocné usnesení o zastavení řízení totiž nezakládá překážku věci rozhodnuté (*res iudicata*), která by bránila Navrhovateli v opětovném podání návrhu k finančnímu arbitrovi. Jevilo by se proto účelnějším případně nezaviněné důvody nesoučinnosti zohlednit a Navrhovatelovu nesoučinnost omluvit již v tomto řízení.

V posuzovaném případě se tak však nestalo a finančnímu arbitrovi nezbyvá, než napadené Usnesení potvrdit, neboť obě podmínky pro zastavení řízení pro nesoučinnost Navrhovatele byly naplněny.

Námítky Navrhovatele týkající se posouzení merita věci jsou vzhledem k výše uvedenému irelevantní, finanční arbitr se jimi proto nezabýval.

7. K výroku rozhodnutí

Finanční arbitr přezkoumal napadené Usnesení v rozsahu podaných námitek a nezjistil, že by bylo nesprávné, ani že by bylo Usnesení či řízení, které mu předcházelo, v rozporu s právními předpisy.

Finanční arbitr proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí a napadené Usnesení potvrdil.

P o u ě n í:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné.

V Praze dne 11. 2. 2016

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr